

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
 Évi 150.— L., félévre 85.— L.
 Egyes szám ára 4.— L.
 Külföldre egész évre 250.— L.

FŐSZERKESZTŐ:
GYALLAY DOMOKOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 CLUJ,
 Strada Baron L. Pop 5. szám.
 Megjelenik minden szombaton.

A föld tudósa.

Az erdélyi és az egyetemes magyarságot, az egész tudományos világot súlyos veszteség érte: szádecsei és kardossalvi Szádeczky-Kardoss Gyula dr. az erdélyi föld legkiválóbb kutatója november hó 7-én meghalt.

Szádeczky Gyula Magyarországon Pusztafalun, Abauj-Torna vármegyében született 1860-ban. 35 éves korában érdekes ifjúkori munka után Erdély egyetemére, az állomány- és földtan professzorává nevezték ki. Itt akkor lánya, dr. Szádeczky Lajos már a történelem professzora volt, a székeség történetének híres kutatója.

Szádeczky Gyula, amikor 1896-ban 35 éves korában elfogalta tanszékét, hozzáfogott Erdély földje kutatásához és azt soha nem lankadó, sőt egyre fokozódó szeretettel és kitartással végezte 39 éven át, életének majdnem utolsó napjáig.

Tudományát a legnagyobb szeretettel totta be fiába, dr. Szádeczky Elemérbe, aki Magyarországon

és tanítványaiba, akik szellemi kincseinek örökösei. Egyetemi tanársága alatt megsokszorozta az Erdélyi Múzeum Egyesület és az Egyetemi állomány-, közet- és őslénytani gyűjteményét. Messze külföldön is megbecsülést szerzett a magyarságnak az egész föld tudósai által ismert nevével, magyar, német, francia, angol és román nyelven közölt tudományos értekezéseivel.



Szádeczky-Kardoss Gyula dr.

Beutazta Európa legnagyobb részét: járt többször Olaszországban, ahol a vulkánok feltárták előtte a Föld mélyének legrejtettebb titkait, járt a Kaukázusban, Egyiptomban. A magyar tudományos világot képviselte a szentpétervári, észak-amerikai, madridi és délafrikai földtani kongresszusokon, azokon nagyértékű előadásokat tartott.

Az impériumváltozása után nyugalmába vonult mint egyetemi professzor, de lankadatlan szorgalommal dolgozott tovább. Tanítványai, jó barátai és tisztelői szeretettel ünnepelték meg '1925-ben 40 éves tanári működését.

és rendszerességgel oldotta meg a tanítványai és tisztelői szeretettel ünnepelték meg '1925-ben 40 éves tanári működését.

lan szorgalommal dolgozott tovább. Tanítványai, jó barátai és tisztelői szeretettel ünnepelték meg '1925-ben 40 éves tanári működését.

Városunk sok esetben mondott köszönetet nagybecsű szaktanácsaiért. Nagy része volt az erdélyi földgáz feltárásában. Rengeteg szakvéleményt adott hasznos ércek, kőszén, építőkövek kiaknázására, kutak furására, Székelyföld fürdőinek, forrásainak felhasználására. Élete utolsó éveiben a Hargitában dolgozott, hogy tudományos értékű megállapításaival a székelység boldogulását is elősegíthesse.

Senki Erdély földjét jobban nem ismerte, mint ő. Az ő kezében beszélt a föld minden kis darabja: megtanította őt nemes, becsületes egyszerűsége, egészséges, testet-lelket erősítő életre, emberszeretetre, a föld szeretetére, örök hűségére.

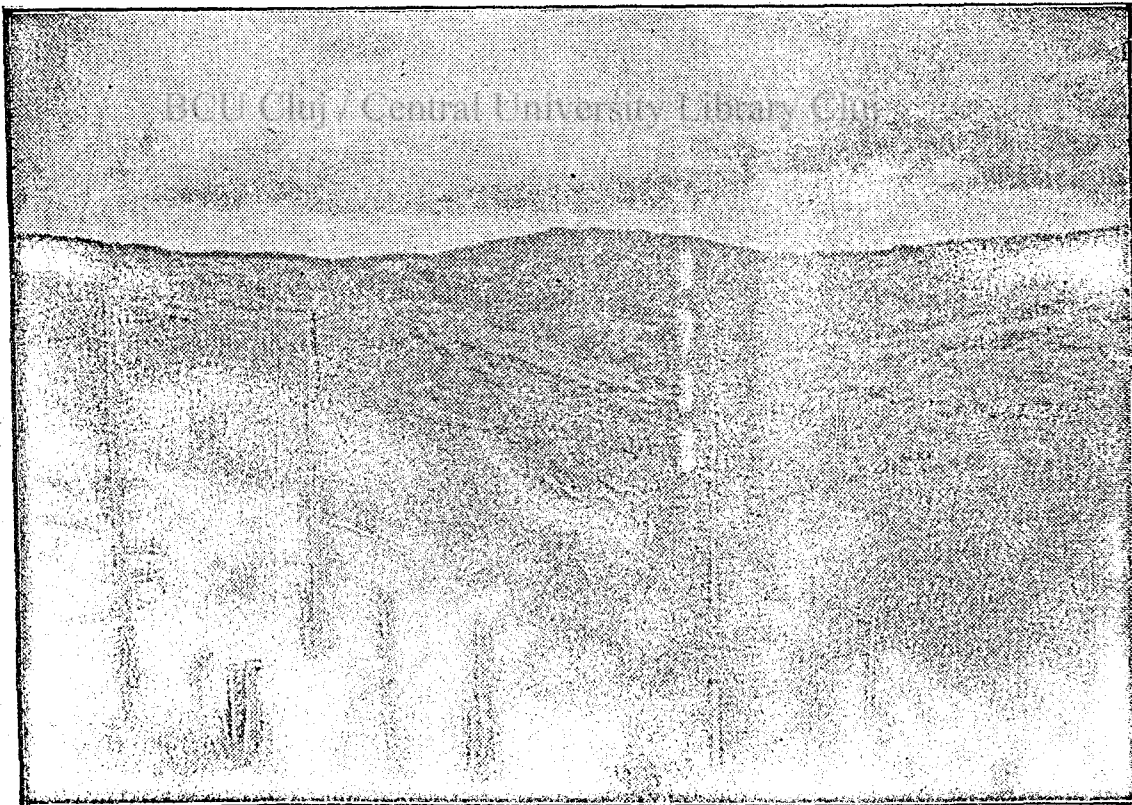
November 10-én a hatalmas embertömegben — mely utolsó földi útjára kísérte — családja megtört lelkű tagjain kívül volt tanítványai, a szegedi és helybeli egyetem képviselői, jóbarátai és tisztelői sokasága előtt dr. *Tavaszy Sándor* theologiai tanár bucsuztatta el, dr. *Szentpétery Zsigmond* — volt tanítványa — tanszékének utódja a Szegedi Egyetem nevében hajtotta meg volt tudós tanára előtt az elismerés lobogóját. Dr. *Róth Hugó* az Erdélyi Múzeum Egyesület nevé-

ben bucsuzott nagyérdemű munkásától, volt főtitkárától, természettudományi szakosztályának elnökétől. Dr. *Balogh Ernő* a volt tanítványok áldó könnyeit hullatta megrázó, őszinte fájdalomtól áthatott beszéde alatt — e sorok írója az Erdélyi Kárpát Egyesület egyik legrégebbi tagjától, legnagyobb turistájától, elnökétől, tiszteletbeli elnökétől bucsuzott.

Szádeczky Gyulát — aki gyönyörűen hegedült, aki annyira rajongott a zenéért, hogy még élete utolsó pillanatában is zenét velt hallani — *Kárpáthy Emil* által vezényelt Törekvés Dalkör éneke mellett helyezték örök nyugalomra. Az általa annyira szeretett Erdély földje, a Házsongárd drága földje, keblére ölelte legszeretőbb, legmegértőbb, leghűségesebb barátját, fiát.

Koporsójában összekulcsolt keze Erdély földjének titkait vallató kalapácsán pihen, melléje a tanítványok kegyelete az erdélyi föld egy darabját tette. Koporsóján a drága földből nőtt árvalányhaj csokor, rengeteg koszoru, végtelen szeretet megörökítő szalagjai, sirján hervadó virágrengeteg — őrzik halott porait, örökké élő emlékezetét.

Dr. Tulogy János.



Kép a Hargitából: a Vargyas-patak forrásvidéke és a rákosi csúcs környéke.

Tavaly a Hargita tanulmányozása közben az akkor már 74 éves Szádeczky professzor sokat tartózkodott ezen a környéken. Nemcsak a hegytetőket járta be, hanem leereszkedett az itt levő sziklás, bozótos, uttalan vad völgyekbe is, hogy részletesen kikutassa azokat. Tudományszomja olyan járhatatlan helyekre is becsalogatta, hova a társaságában levő, nála jóval fiatalabb emberek is vonakodtak őt követni. Itt is sok becses megfigyelést tett, melyek által a Székelyföld ismeretét sok tudományos adattal gazdagította. Óriási kára a tudománynak s a Székelyföld pontosabb ismeretének, hogy ezek a tanulmányai most derékbe törtek.

Dolgozó magyarok.

Ötvenéves kapagyár.

Az őszi teljes pompájában ragyogott a timeteai völgyben, a Kőköz kopasz tetején szinte táncot járt egy elkésett napsugár, lengebb szelid növésű, lombfakoszoru szegéprezte zeg-zugos hátát. Némely helyen aranyárga foltokká, másutt sötét barnákká olvadtak össze a lombátrák, tovább mintha erdőzár támadt volna, olyan piros ruhába öltöztek a fák.

A falu csendes, ilyen szép őszi időben, a férfiak az erdőn vannak fáért, gyengén terem a föld, fával kell pótolni a kenyérre, ruhára a falót. Az aranyosan simogató őszi napon a torockói asszonyok kiülnek a kiskapuba menni. Ott a kapu küszöbén születnek meg az asszonyok a csodálatosan szép „torockói varrottak”, a kiskigyós párnák, a tölgyfa leveles terítők s a nagy lilimos csuprok. Ezeknek már messze külföldön is hírnevet szereztek az asszonyok! Alig érünk ki a falu határába, az országút melletti völgyből szikrák repülnek felénk és egyforma ütemű zajt hoz az őszi szél. Itt vagyunk a híres kapagyárnál, mely a németországi vaseszközök gyűjteményében is meg van említve. A gyárnak a vezetője, rozzant oldalú, földes műhely vezetője Kerekes József. Hatalmas, tagbaszakadt magyar, ki édesapjától örökölte a gyárat és a tudományt, nagy bőrkötény van előtte és kezében óriási kalapács. Pár inással dolgozik csupán, a gyár minden eszközét apja és ő készítették leleményes ügyességgel. A műhely melletti kis patak hajtja azt a furcsa nagyfejű kalapácsot, ami a gyár egyetlen lényeges alkotmánya. A sarokban izzó parázsu kovácskemence, tele vérvörösén égő vasdarakkal. Most a mester egy ilyen izzó vasdar vévét megfogja fogóval, ráteszi az üllőre és megindítja a vízajtotta furcsa kalapácsot az az perc alatt formásra kalapálja a mester segítő mozdulataival. De újra izzik a vasdarab és újra kalapálják mindaddig, míg a vékonyaságot ér el, azután sor kerül a feltartó lyukra, amit újra izzasztással és kalapáccsal szépen megcsinálnak. Félig hűlt állapotban széleit kézzel hajtott kicsi pappal levágják és már készen is van a kapa. Most mérlegre kerül, azután a mester ráüti az élyező kalapáccsal súlyát. Így készül

az ásó és a lapát is, naponta 60 darab között állít elő Kerekes mester. Hallottuk, hogy nem rég versenytársat kapott a mester, fel szerelt gyárat létesítettek valami idegenben a faluban, hoztak villanyerőre berendezett gépeket és egy híres kapamestert, de a gyár rövid ideig élt, mert pompás felszerelésével is naponta csak 40 kapát tudott készíteni, az üzemeltetés nagy volt és a „gyár”-at becsukták. Így Kerekes tovább is egyedül maradt, kicsi gyára elérte az 50 éves jubileumát, de a mesternek nincs ideje ünnepelni, alig győzi a megrendeléseket idejére elkészíteni. Előveszi az ócska fekete noteszt s mutatja a megrendelt kapák hosszú számoszlopát. Most éppen a Bánátba készül egy szállítmány, hét végére érte jönnek. — Örömmel láttuk, hogy ennél a mesterségnél az ember legyőzte a géperő csodáit.

Jó munkát kívánva, kilépünk a kapagyárból, az uton még sokáig halljuk a vízajtotta kalapács egyforma kalapálását, ki tudja hányadik kapát formálja?

Látogatás a Jára-völgyi fazekasoknál.

A festői szép Jára víz mellett városforma község húzódik meg, amely fazakairól híres. Ha nem is tudná az ember ezt a nevezetességet, már a faluba való lépésekor észrevenné, mert kicsi ház, nagy ház, kicsi pitvar, nagy veranda tele vannak mázas edényekkel. Az ablakra tett muskátli, mázas cserépben nyílik, a kutra nagyhasu korsóval járnak a délben minden teremtet lélek elé festett tányért tesznek.

A falu hosszában minden udvaron száradnak az edények, rakodnak a szekerek, szítják az agyagot, szóval mindenki azon igyekszik, hogy minél több fazék induljon piacra. Itt nem lehet tudni, ki az első mester a faluban, pedig igyekeztem eleget érdeklődni, de mindenki oly pompásan dolgozik, hogy egymást mulják fölül a mesterek.

Belépek egyik híres, régi fazakas portára, az udvar mélyén füstölög a szárító kemence, egy vásáros szekér sietve rakódik fel, tele a szénával bélelt saróglya a fazakak sokaságával, aztán gyil — és kigördül a szekér. Jóvásárt! — kiáltja a gazda. Beteszi a nagy kaput és szives szóval betessékel műhelyébe, ott már javában folyik a munka, az udvarra

hordott agyagot kétszer átszitálják, azután nagy cseberben vízzel péppé dagasztják.

Bizony, ebből a munkából a mester felesége is kiveszi részét, felgyürt ujjakkal dagaszt a barna agyagban. A jól eldolgozott anyagot most a mester és segédjei veszik kezelésbe. Magas, látnélküli széken ülnek, előttük a lábbal hajtható korong, a korongok rendszerint már kopottak, mert itt apáról fiura száll évtizedeken át a mesterség és a szerszámok.

Egy kis öklömnyi agyagból ördögös ujjak között másodpercek alatt születnek a formák. Sistereg a korong és nyulik, szétesedik, öblösödik, karcusodik az élni látszó agyag. Öröm nézni ezt a mesterséget, az előbb potrohosnak indult alakból egyszerre kiszökken egy karcsn, ügyes csupor, észre se veszi az ember és már egy lábos következik, azután korsó és így tovább. Egy 13 éves kicsi inas csak süldő (1 literes) lábost csinál, másik fertályost, kicsi ujjuk alatt szaporán születnek a lábosok, már reggel óta olyan sokat készítettek, hogy három háziasszony is főzhetne lakodalmi ebédet belőle. Egy nagyobb legény apró főzőbe valót formál, így hívják a kis csuprot, de ficsuporra is van ideje, ficsuprot inkább dísz tárgyként adnak el. Az aránka készítés nehezebb mesterség. Ezek nagy, két-

fülü fazakak, ennél a korongnál készülnek a gombafedők is, azaz eserépfedők.

Jókedvűen énekelve, mókázva folyik a munka, forognak a korongok és percek alatt újra tele az asztal edényekkel. Az így elkészült edényeket szárító kemencébe teszik, négy oldalára, ami nem mázasnak készül, fehér vonalakat húznak diszül. A mázasok száradás után visszakerülnek a műhelybe és megfürdenek a mázban, azután újra száradnak a kemencében. A máz nagyon drága, háromszor is átszitálják a színes port és vegyi szerrel fürdőnek készítik el.

A kész edények egy részét maguk a mesterek viszik vásárra, másért eljönnek a kereskedők. Nagyon olcsó és nagyon jó a járai fazakasok edénye, el is vannak látva munkával mindig. Itt nem is igen kell tanulni a mesterséget, a tudomány és kézügyesség is öröklődik, a kis ficsukát is odatehetjük a koronghoz nem fog szégyent vallani.

Elbucuzom a fazakasoktól és messze az uton előveszem azt a kis ficsuprot, mit emlékebe kaptam s magam előtt látom a pöttömnyi kis fazakast, ki sáros képpel füttyörészve készítette, ő nem is tudja, milyen kincset rejtett a jó Isten kicsi ujjába.

Horváth Elza

Külföld

A háború. Az olasz hadsereg északon is, délen is előbbre nyomult, anélkül, hogy komolyabb ellenállással találkozott volna. Az olasz hadvezetőség nem is erőlteti csapatai előhaladását. Inkább a fokozatosan megszállt területek békés meghódoltatására törekszik s ebben — hivatalos jelentés szerint — igen szép eredményeket ért el. Ezenkívül kiépíti az ellátásához és az utánpótláshoz szükséges utakat, hogy semmi kellemetlen meglepetés ne érje az olasz hadsereget, amikor a háború folytatása erélyesebben megindul. Ezt karácsonyra várják.

Másfelől az abessziniai csapatok felszerelése lázasan folyik. Állandó szállítmányokban érkezik a mindenféle fegyver és hadianyag és Abesszinia képes mindent kifizetni, mert a négyus, valamint a császári család összes tagjai rendelkezésre bocsátották egész vagyonukat, sőt igénybe vették azt a külön hadikincstárt is, amit Menelik császár, az olaszok múlt századbeli legyőzője, végső veszedelem esetére elfalaztatott. Ezért még mindig távol kell látnunk a háború befejezését, ez pedig nehezíti a béketervek megvalósítását, mert fokozza a hadban álló felek elkéseregését. A most elmúlt héten nem is volt szó a békemunka folytatásáról.

Olaszország visszavág. Hogy most majdnem bizonyosnak látszik november 18-ával a megtorló intézkedések végrehajtása Olaszország ellen, az olasz kormány szenvedélyes jegyzékben jelentette be tiltakozását. A jegyzék kifejti, hogy a háború megindítására komoly ok volt, nem csak olasz érdekből, hanem az abessziniaiaktól leigázott és rabszolgaságban tartott törzsek érdekében is. Ezt igazolja a számtalan önkéntes és békés meghódolás, ami a háborúnak ebben a korai szakában is már bekövetkezett. Bejelenti a jegyzék azt is, hogy ha a megtorlást csakugyan végrehajlják, Olaszország felmondja a megtorlásban résztvevő ve-

amennyi állammal szemben megkötött kereskedelmi szerződéseit, ez pedig azoknak is nagy kárával fog járni. Ez az olasz jegyzék nagy meglepetést és nagy izgalmat okozott az érdekeltebb államokban, különösen Franciaországban, melynek kereskedelmi összeköttetése igen élénk Olaszországgal. Ellenben Angliában nem kellett különösebb hatást az olasz jegyzék. Az angol kormány el van szánva a megtorlás végrehajtására s az olasz hadihajók és szállítóhajók már most sem kapnak szentet az angol kikötőkben. A német kormány semlegességét jelentette be a megtorlás kérdésében, de bejelentette azt is, hogy háborus nyereszkesedésre nem fog alkalmat adni, vagyis hadiszerek szállítását nem engedi meg.

Az olasz kormány minden intézkedést megtett a megtorlás káros hatásainak megszüntetésére. Korlátozta a fogyasztást s a legnagyobb takarékossgát ajánlotta. Ebben az egész nemzet segítségére van és a királyi család vezet a példaadásban.

Izgalom Japánban. A Kínának ígért angol kölcsön híreiből származott izgatottság egyre nő Japánban. Különösen a hadsereg tiltakozik a terv megvalósítása ellen, már pedig Japánban a hadsereg a legnagyobb politikai hatalom. Az izgatottság érthető: az angol segítségével Kína kikerül Japán gyámsága alól s képes lesz magát önállóbb életet élni. A kölcsön megadása már csak rövid

idő kérdése s így a keleti viszonyok sok bonyodalmat rejtegetve alakulásával kell számolni.

Az európai politika újabb alakulása. Az olasz eseményekkel kapcsolatban számolnak az európai politikai helyzet lényeges megváltozásával. Ez elsősorban az olasz-német viszony megjavulásában nyilvánulna meg s ennek szükségszerű következménye az volna, hogy Olaszország most már kevesebb eréllyel védelmezné Ausztria önállóságát. Francia körökben attól is tartanak, hogy a kisantant eddigi szoros kapcsolatai meg fognak lazulni, mert tudni vélik, hogy Szerbia mindjobban közeledik Olaszország felé, viszont a román közvéleményben szerintük kedvetlen séget okozott a francia politika túlzottan oroszbarát iránya. A jövő eseményeinek alakulását most még nem lehet kiszámítani, de minden arra mutat, hogy az erőviszonyokban nagy változások állnak küszöbön.

A magyar képviselőház befogadta a gazdaadósságok rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását s most az új bor-törvény tárgyalásába kezdett. Ennek a törvénynek kettős célja van: védeni a termelők érdekeit s védeni a magyar bor hírnevét és jóságát. Ezután a hitbizományi törvény tárgyalása fog sorra kerülni, aminek célja szintén a gazdaérdekek védelme.

A magyar törvényhozás tehát átgondolt rendszeres munkát végez a föld népéért.

Parlamentáris hírek

Minisztertanácsot tartottak a király elnöklété alatt. A király elnöklété alatt nagyjelentőségű minisztertanácsot tartottak. A minisztertanácsban Tatarescu miniszterelnök átnyújtotta az uralkodónak a parlament elé kerülő fontosabb törvényjavaslatokat és ismertette a kormány törvényhozási programját.

Elesenededtek a hullámok a nemzeti párt elmaradt gyűlése körül. A román nemzeti parasztpárt november 14-ére tervezett gyűlését, mint lapunk előző számában közöltük, a kormány betiltotta. Közvetlenül előző számunk szétküldése előtt úgy hírelt, hogy a nemzeti párt a betiltás ellenére is meg fogja tartani a gyűlést és nagy tömegeket fog București-ben fölvonultatni, hogy a kormánybuktató akciót megkezdje. A tervet azonban keresztülhuzta Mihalache királyi kihallgatása. A kihallgatás után a nemzeti párt úgy határozott, hogy a gyűlést és a felvonulást nem fogja megtartani. Ezzel az elhatározással kapcsolatban utalunk a lapunk előző számának belpolitikai rovatában megjelent hírre, mely szerint Tatarescu miniszterelnök Jasi-i beszédében békés együttműködésre hívta fel az ellenzéki pártokat. Ugy látszik, a király tekintélye és Tatarescu érvelése lecsendesítették a pártszenvédélyeket.

Vincent magyar ember jegyezze jól meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

„MINERVA BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG”

tehát magyar köteletség biztosítását ide átadn

ROVATOK: A MAGYAR NÉP ÉRTÉKELÉSE

Sérelmeink a Targu-Mures-i tagozata előtt. Az Országos Magyar Párt Targu-Mures-i tagozatának intézőbizottsága általános érdeklődés mellett tartotta meg november havi ülését. Az intézőbizottság ülésén a panaszoknak és a sérelmeknek egész sorozatát vonultatták fel. A városi interimár bizottság a megüresedett állásokat, bár a pályázati hirdetményre több ajánlat érkezett be, nem töltötte be, mert a pályázók magyarok voltak. A várostól a magyar iskolák semmi segínyt sem élveznek, sőt Grigorescu inspektor rendeletére a városban működő elemi iskolák magyar tagozatait megszüntették. Az iskolákban a tanítók háromnegyed része öki-ráltságbeli, a magyar nyelvet nem beszéli, pedig a gyermekeknek több mint háromnegyede magyar. Nagy sérelme a magyarságnak, hogy nem létesíthet magyar iskolát.

Az intézőbizottság ülésén az a vélemény alakult ki, hogy a magyarság készítsen panaszíratot, szerelje fel a panaszíratot megfelelő okmányokkal és terjessze a Nemzetek Szövetsége elé.

A Titulescu-rejtély. Titulescu külügyminiszter hirtelen hazaérkezett. Titulescu itthoni tartózkodása alatt jelentős tevékenységet fejt ki, semmi biztosat nem lehet azonban tudni, hogy belpolitikai tekintetben mi a szándéka? Hír szerint Tarescu miniszterelnöknek nem

teljesítette azt a kérését, hogy a kormány és a nemzeti párt között közvetítsen. Szóval Titulescu szereplését most is az a titokzatosság veszi körül, amely hirtelen hazaérkezései körül szokott lenni.

hadiszer-vásárlás. A kormány a Reșita vállalattal szerződést kötött tábori ágyuk szállítására.

Hír szerint a gyárat azzal is meg fogják bizni, hogy repülőgép-elhárító ágyukat készítsen a hadsereg számára.

Ujból kihallgatták Boilát. A Skoda-féle ügyben Boila Romulust, Maniu sógorát ujból kihallgatták. A kihallgatás délután két órától éjjel tizenegy óráig tartott. A kihallgatással kapcsolatban híresztelték, hogy a vizsgálóbíró letartóztatta Boilát. A hír azonban nem bizonyult valósnak.

Megdrágult a papír, de a

MINERVA

papírüzletben

Str. Reg. Maria No. 1.

még mindig a régi

OLESO áron kaphatók

Írópapírok

Füzetek

Írószerek

Üzleti könyvek

Raizpapírok

Preseltképek

Staniol

Kartonok



Kun Mátyás Fia Rt.

(LUI), Calea Marechal Foch Nr. 2.

Négy nemzedek évszázados tapasztalatát egyesítve modern technikai berendezéssel és dusan felszerelt raktárral állunk nagyra-becsült megrendelőink szolgálatára. Speci-
listák vagyunk **acélárúkban, lát-
szerészeiben, borotva és őrítke-
ben, orvosi műszerek javításában.**



Jártelek

A Székelyföldön a szárazság miatt kiapadnak a kutak. Egész Erdély területén látszik a kutak vizállásán, hogy nagy szárazság van. A talajviz szintje sokkal alacsonyabb, mint más esztendőben. Különösen a Székelyföld keleti részén panaszkoznak a gazdák a vízhiány miatt. Ciucmadaras-on például nagyon sok kut teljesen kiapadt. Ha az időjárás továbbra is száraz marad, a télen fokozódni fog a baj.

Közgyűlést tartott az EMKE. Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület alapszabályait jóváhagyták és jogi személyiséget elismerték. Az EMKE november 17.-én tartotta közgyűlését. A tárgysorozat legfontosabb pontjai voltak a jogi személyiség és az alapszabályok jóváhagyásáról szóló jelentés tudomásul vétele. Szerepeltek a közgyűlés tárgysorozatán az EMKE iskoláinak és múzeumainak kérdései. Örömmel közöljük a hírt, hogy az EMKE rövidesen megkezdí áldásos működését.

Megakadt a törökök visszatelepítése. Közöltük lapunkban, hogy a dobrudzsai törökökkel visszatelepítik Törökországba. A visszatelepítés megkezdődött és eddig már nagyon sok török család ment vissza Törökországba. A visszatelepítési akciót most egyideig megszüntették és csak tavasszal fogják folytatni. Minthogy nagyon sok török család arra készült fel, hogy még a tél folyamán visszajut Törökországba, a törökök romániai főpapja közbenjárta a kormánynál, hogy ujévig legalább még ezer családot szállítsanak át Kis-Ázsiába.

Katholikusok nagy napjai.

Az Erdélyi Római Katolikus Egyházmegyei Tanács közelebről tartotta meg Erdély fővárosában őszi közgyűlését. A közgyűlésre egész Erdélyből összesereglettek a katolikus egyház világi és egyházi méltóságai. A közgyűlés előtt a piaristák templomában szentmise volt. Az ünnepi szentbeszédet, amely egyúttal a templomban elhelyezett **A p o r - e m l é k t á b l a** felszentelő beszéde volt, Balázs András prelátus-kanonok tartotta. Gr. Majláth Gusztáv püspök ugyanis gyengélkedése miatt nem jelenhetett meg az ünnepségen.

A katolikus gimnázium dísztermében lefolyt **A p o r - e m l é k - ü n n e p é l y** műsorán Gyárfás Elemér dr. szenátor tartott beszédet. P. Jánossy Béla író alkalmi ódát adott elő. Dr. Bíró Vencel színes értekezésben ismertette Apor István élete történetét. Dr. Kászonyi Alajos kanonok a papnevelés kérdéseiről értekezett.

A közgyűléssel kapcsolatban a római katolikus népszövetség tartotta meg közgyűlését, megalakult a katolikus orvosok szakosztálya és értekezle-

tet tartottak az egyház kebelében működő különböző egyesületek kiküldöttei. A közgyűlés sok életbevágóan fontos kérdést tárgyalt le. A gyűlés eseményeiből ki kell emelnünk a következőket. Majláth püspök levelének a felolvasásával kezdődtek a tanácskozások. A püspök megleghangu levelében fájdalmasan állapította meg, hogy 39 év óta most először történt meg, hogy nem tudott megjelenni a gyűlésen. A gyűlés résztvevői nagy meghatottsággal hallgatták Majláth püspök izenetét, amelyet Zomora Dániel püspöki helynök olvasott fel. A közgyűlésen nagy ünnepelésben részesítették Balázs András prelátust, P. Jánossy Béla főtitkárt azért ünnepelték, mert 25 éve áll a római katolikus egyház szolgálatában. Általános érdeklődéssel és mély megdöbbenéssel tárgyalta a gyűlés a római katolikus iskolák ügyét. Dr. Gyárfás Elemér szenátor szomorú szám adatokban mutatta be, hogy ma tízezer katolikus magyar gyermekkel jár kevesebb felekezeti iskolába, mint 1921-ben.

Ki akarják sajátítani a Bucuresti-i református templomot és parochiát. A királyi palota körül nagy diszkertet akarnak létesíteni. A kert számára szükséges területet kisajátítás útján szerzik meg. A kisajátítandó területen van a református egyház temploma és parochiája. Az egyházi főhatóság a kisajátítás tervével kapcsolatban a királyhoz fordult, hogy méltányosan lehessen rendezni a kérdést.

Magyar ember találmánya az angol hadvezetőség előtt. Az angol hadvezetőség előtt egy magyar feltaláló új harcikocsit mutatott be, amely valóságos szárazföldi csatahajó. Nagy gyorsasággal tud haladni: sima talajon óránként 96, nehéz terepen pedig óránként 72 kilométer utat tesz meg.

Nagy árvizek pusztítanak Franciaországban. Míg Európa középső és keleti felében tovább tart a szárazság, nyugat és északnyugat Európában nagy esőzések vannak. Franciaországban több folyó kiöntött. Az árvíz különösen Avignon városa környékén okozott nagy károkat.

Elfahasztották a pénzügyi tisztviselők nyelvvizsgáját. A kisebbségi pénzügyi tisztviselők nyelvvizsgáját szeptember hónapra tűzték ki. A vizsgát először szeptemberről októberre halasztották, most pedig bizonytalan időre elnapolták.

Különös életek, különös szerelmek. Ez a címe annak a rendkívül érdekes cikknek, amely *Tolnai Világlapja* új számában jelent meg. A legkiválóbb magyar írók novellái mellett számtalan remek cikket, nagyszerű folytatásos regényt és közel száz gyönyörű képet talál az olvasó a népszerű képeslapban.

Az erdélyi szervezett magyar gazdatársadalom egyetlen köz- és mezőgazdasági szaklapja az

ERDÉLYI GAZDA

az Erdélyi Gazdasági Egylet hivatalos lapja. Szerkesztőség és kiadóhivatal: CLUJ, Strada A. Mureșan 10 szám.

A lapot az E. G. E. tagjai 60 lej évi tagdíj ellenében tagsági illetmény fejében kapják. Nem tagok részére is az évi előfizetési díj mindössze 80 lej. A lap megjelenik minden hó 1-én.

Lépjön be minden magyar gazda az Erdélyi Gazdasági Egylet tagjai sorába. Tagsági nyilatkozatot és mutatószámot az E. G. E. díjtalanul küld, úgyszintén gazdakörök alakításához szükséges részletes útmutatót is.

Adóügyi tudnivalók.

Emelkedni fog az utadó. A pénzügyminisztériumban ter-
ven dolgoznak, hogy az utadót
emeljék fel. Az emelésre azért
van szükség, mert az utak kar-
bantartása sokkal nagyobb ösz-
szeget emészt fel, mint a behaj-
tott utadók összege.

Ezzel szemben az általános
adóemelés, amelynek tervéről
lapunkban megemlékeztünk,
nem fog bekövetkezni. A pénz-
ügyminiszter ugyanis közeleb-
ről kijelentette, hogy valószínű-
leg nem kerül sor az egyenes
adók felemelésére, mert a had-
sereg szükségleteit más alapok-
ból fogják fedezni.

Nem lehet a gazdákat keres-
kedelmi adóval megróni. Az
Arad-megyei szőlőtermelőket a
szőlő árusításából kifolyólag
kereskedelmi adóval rótták
meg. Az Arad-vidéki szőlős-
gazdák tiltakoztak ez ellen és
az ügy a törvényszék elé ke-
rült. A törvényszék megállapi-
totta, hogy a gazdák, akikhez a
szőlőtermelők is tartoznak,
földadót fizetnek és így nem
róhatóak meg kereskedelmi adó-
val.

Nem fogadják el az adó tul-
fizetéseket. A pontos adófizető-
ket kellemetlen meglepetés ér-
te. Azok, akik előre kifizették
adójukat, azt hitték, hogy be-
fogják számítani a tulfizetést a
később esedékes adórészletbe. A
pénzügyminiszter úgy rendel-
kezett, hogy a tulfizetéseket
nem fogadja el adótartozás tör-
lesztése fejében, hanem köl-
csönkötvényt fog adni az érde-
kelteknek.

Beszámítják az adót az állam-
mal szemben fennálló követelé-
sekbe. Magánosoknak az állam-
kincstárral szemben fennálló
követeléseit eddig nem fogad-
ták el adótartozás kiegyenlítő-
sére. Újabb rendelet értelmé-
ben az 1934—35. év előtti idő-
ből származó és az államkincs-
tárral szemben fennálló követel-
ések még abban az esetben is
elfogadhatók adótartozás ki-
egyenlítésére, ha időközben az
eredeti tulajdonos másra ruház-
ta át követelését. Ezeknek a
pénzügyi műveleteknek decem-
ber 31-ig be kell fejeződniök.

Szerezzünk új előfizetőket!!

**Gyermekszindarabok, mono-
logok, párbeszéd.** Közeleg a
Mikulás napja és a karácsony,
amikor a legtöbb iskolában elő-
adást rendeznek a tanítók. De
vannak is gondban, hogy hon-
nan vegyenek megfelelő szin-
darabot, verset, monologot, pár-
beszédet. Az Uj Cimbora most
több tanító felkérésére össze-
állította sorozatonként az eddig
megjelent szindarabokat s egyéb
előadásra alkalmas közlemé-
nyeket. A sorozat úgy van össze-
állítva, hogy vannak benne Mi-
kulás-versek, karácsonyi szin-
darab, betlehemes játék, vizs-
gai szindarab, anyák napjára
versek s szindarab, monolog és
párbeszéd. A sorozat ára a pénz-
előzetes beküldésével portóval
együtt 25.— Lei. A rendelés
F. László Marcella. címén (Uj
Cimbora szerk., Cluj, Str. Baron
L. Pop 5.) eszközölhető.

Székely Miklós, mákói refor-
mátus lelkész két kis karácso-
nyi szindarabja, „A mosónő
gyermekei“ és „Egy karácsony-
fa története“ a napokban hagy-
ta el a sajtót. Szépség és jóság,
bűn és bűnhődés, vágy, imád-
ság és beteljesedés ott izzik
mind a kettőben. Ajánljuk ol-
vasóinknak, minden vasárnapi
iskolának s azok vezetőinek szí-
ves figyelmébe. A könyv ár.
mindkét szindarabbal, 18 Lei.
Megrendelhető a szerzőnél vagy
a „Minerva“ Irodalmi és Nyom-
dai Műintézetnél, Cluj. Szerző
címe: Székely Miklós ref. lel-
kész, Mácáu, pu. Gârboiu, jud.
Cluj.

Megjelentek a farkasok Dob-
rudzsában. A hideg idő beálltá-
val a dobrudzsai falvakban
máris megjelentek a farkasok
Macian község környékén s
farkasok több juhót ragadtak
el, sőt a pásztorokat is megtá-
madták.

Minden embernek saját érdeké

egy olyan zsebnaptárról gondoskodni, amely tartalmánál fogva nélkülöz-
hetetlen utbaigazitásokkal szolgál egész éven át. — Ez a magyar nyelvű

SPECIÁL ZSEBNAPTÁR.

Terjedelme kb. 200 oldal. — A szokásos naptári részekén kívül tartalmaz
dióhéjban: Rövid bucuregi kalauz. — Postai díjzabások. — Bélyegilletékek.
Rádió. — Társadalom biztosító. — Lakásügyek. — Adóügyek. — Deviza
korlátozás. — Vám. — Erkölcsi bizonyítvány. — Fegyver-tartási engedély,
valamint utlevelek beszerzési módzatai. — Belföldi fürdőhelyek. — Autó-
spori (közlekedési) szabályok stb.). — Hazi tanácsadók. — Vitaminok. — Első
segélynyújtás. — Kamat és mérték táblázatok. Idegen pénznemek stb. stb.
Kü. ön port rovat.

**Az izlésesen kiállított vászonkötésű zseb-
naptár ára 20.— Lei.**

Kapható minden könyvkereskedésben. Az ár előzetes beküldése mellett,
postán portómentesen szállítjuk.

**Kiadja a Speciál Zsebnaptár Szerkesztősége
CLUJ, Str. Baron L. Pop No. 5.**

Mindenki rendelje meg

Dr. Görög Ferenc

A magyar nemzet történelme
(új kiadás!)

1 könyvet, mely 416 oldalon
(160 szebbnél-szebb képpel) él-
vezetes, elbeszélő modorban is-
merteti a magyarság ezeréves
écsőséges multját. Olvasóink a
L. 80.— bolti ár helyett féláron
kapják, ha a postaköltséggel
együtt darabonként

csak 45.— lej

beszereget beküldenek a *Minerva*
Műintézet, Cluj, Strada Baron
L. Pop 5. szám címre. Egy
postautalványon több darab is
megrendelhető, darabonként

45.— lejt számítva, hogy a be-
küldési postaköltség kevesebbe
kerüljön. Az előfizetési díj levél-
ben bélyegben is beküldhető. A
szelvényen vagy levélben olvas-
ható nevet, a község, megye,
illetve utolsó posta pontos jelzé-
sét kérjük minden zavar kikerül-
hetése végett. A könyvet csak
azoknak küldjük meg, akik a
darabonkénti 45.— lejt előre be-
küldik. Utánvétet nem szállí-
munk a nagy postaköltség miatt.

A könyv december közepén
jelenik meg, de az előfizetéseket
legkésőbb december 10-ig be-
 kell küldeni, mert csak annyi
példányban jelenik meg, ahány
megrendelő előre befizet. Később
már csak a rendes 80.— lejes
bolti árban lesz kapható.

A megrendelés és a darabon-
kénti

45.— lej

a *Minerva Műintézet* címére
Cluj, Str. Baron L. Pop 5.) kül-
tendő.

Ez a rendkívüli nagy kedvez-
mény

még csak rövid ideig érvényes!

Csaknem halálos szerencsét-
lenség áldozata lett a vigyázat-
lan biciklista. Boocz Andor,
Bonjida-i lakos biciklivel tar-
tott hazafelé. Utközben Funda-
tura község határában súlyos
szerencsétlenség érte. Boocz
ugyanis jól biciklizik, kezével
eleresztette a kormányt s úgy
haladt gyorsan előre. Közben
szembejött vele a Cluj-i autó-
busz. Éppen a találkozásnál
Boocz elvesztette az egyensúlyt
és lezuhant. Szerencsére nem
került az autóbusz alá, mert
akkor feltétlenül életébe került
volna a szerencsétlenség. Így is
nagyon súlyosan megsebesült.

Aki nem fizet, végrehajtják.
A konverziós adószok novemberi
fizetésének határideje 15.-én le-
járt. Akik elhanyagolták ennek
a csekély részletnek a kifizeté-
sét, rosszul járnak, mert a tör-
vény értelmében elveszítik a
hosszu lejáratra való visszafize-
tés lehetőségét. Az ilyenek va-
gyonát le is lehet foglalni.

Hat színházi premior. Ezen a
héten hat budapesti színházban
tartottak bemutatót és ezekről a
premierekről remek képekkel il-
lusztrált érdekes cikkeken szá-
mol be a legnépszerűbb színházi
képeslap, a *Déliháb*. Pompás rá-
dióműsorokat, egyfelvonásos szin-
darabot, nagyszerű színházi be-
számolókat, cikkeket, pletykákat,
filmrovatot, divatot és több mint
száz képet közöl a *Déliháb*.

Felavatták az erdélyi Refor-
mátus Egyházkerület új diako-
nissza intézetét. Erdély főváro-
sában vallásos ünnepség kere-
tében avatta fel Makka Sándor
református püspök a dia-
konissza intézet új otthonát. Az
ünnepségen sokan megjelentek
az egyház vezetői közül. Részt-
vett azon Hoch svájci let-
kész is.

Elsüllyedt egy török hajó. A
szmirnai kikötőben egy török
hajó sziklára futott. A szeren-
csétlenség következtében a ha-
jó derékban lett szakadt. A
hajó személyzete és az utasok
közül hetvenen meghaltak.

A megvadult lovak megölték
egy embert. Arad Iuon szénát
szállított a Petroşani-i hetivá-
sárra. Utközben a lovak meg-
bokrosodtak és vágatni kezd-
tek a szekérrel. A legény a szé-
násszekér tetején ült, leesett és
halálra zúzta magát.

Halálos szerencsétlenség törté-
nt az iparvasuton. Az Oituz-i
szoros közelében a Danubia fű-
résztelep helyi érdekű vonatja
összeütközött egy pályakocsi-
val. Az összeütközés követke-
ztében Lázár Endre meghalt,
Tóth Kelemen pedig súlyos sé-
rüléseket szenvedett. A szeren-
csétlenséget az okozta, hogy a
vonatot és a pályakocsit jelzések
nélkül indították el.

A Magyar Népet terjeszteni
magyar kötelesség!

Kérjen mutatóvényszámot gyermeke számára az

UJ CIMBORA

cimű képes gyermeklapból. Megjelenik havonta háromszor.
Előfizetési díj egész évre 200, félévre 100, negyedévre 50 lei.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Cluj, Str. Baron L. Pop 5.

MEZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DR. SZÁSZ FERENC



A méhészmunkája télen.

A jövő évi mézhozam főképpen a beteljesítés helyességétől függ. Csak jól áttelelt családtól várhatunk bő mézhozamot. A jó telelés szabályai a következők: 1. Elegendő, jó minőségű mézzel legyenek a családok ellátva. 2. A hideg ellen kellően legyenek védve. 3. A kaptár, vagy kas szellőzzék kielégítően. 4. Elégé népesek legyenek a családok. 5. Zajtól mentes helyen álljon a méhes. Kiváló tudósok megfigyelése szerint, azok a családok érik meg jó erőben a tavaszt, melyeknek legalább 5 ezer méhük van; azok pedig, melyekben csak 1500—1600 méh van, elpusztulnak, ha nem tartják őket védettebb helyen, pl. szobában, vagy pincében.

A családokban sok fiatal méh legyen, mivel a tél folyamán az öregek elhullanak s csupán a fiatalok maradnak meg. Vannak méhészek, akik az őszi serkentő etetést javasolják. Ezzel kényeszerítik az anyát petézésre, a fészek benépesítésére. Kis bogaracskaiknak a tél 4—5 hónapi élet-halál küzdelmet jelent. A méhek $\pm 9^{\circ}$ C hőmérsékleten alul megdermednek, táplálkozásra képtelenek s ha a hideg több napig tart, elpusztulnak a rossz kaptárokban. A jó kaptárokban, a béleletekben, — ha a szabadban dermesztő fagy van is, mely fákat repeszt meg, — a népes családnál enyhe meleg uralkodik. A méhek mézzel fűtenek. A gyomrukba felszívott s testükbe szétáramlott feldolgozott méz a belélegzett levegő oxigénjének hatása alatt vizpárává és szénsavvá változik át s ez a vegyi átváltozás hőt fejleszt.

Ha a külső hideg fokozódik, akkor a hőt, testrészeik lassabb, vagy gyorsabb mozgásával növelik, mint az ember, ki a nagy hidegben fagyos kezeit dörzsölgeti össze, vagy lábait egy helyben való topogással, ugrándozással melegen tartja a megfagyás ellen. A méhek testük melegének megőrzése végett, egy csomóba tömörülnek a röplyük közelében, azokon a lépeken, melyekben fedelezetlen méz van. Belepik a középső lépek közeit, sőt a sejtekbe

is belebújnak a gomolyag kialakításakor. Ez, — aszerint, amint a külső hőmérséklet alakul — szépen fűgöl, vagy tömörül. Az alsóbb méhecskék fejüket, csapjait a felettük levők potroha alá dugják, mint ahogy a házfedelen vannak egymás alá kapcsolva a cserepek. Csak a legfelső rendben elhelyezkedett méhek szívják fel mézet a sejtekből, de aztán tovább adják a felesleget az alattuk levőknek, ezek megint tovább adják. Így jut el szájról szájra, egyiktől a másikig, egészen a legutolsóig. Nagy hidegben sem fogyasztanak el naponta 30 gramm méznél többet egy kaptár méhei.

Egy erős család október hónaptól februárig, alig fogyaszt tehát 1 kilót havonként, vagyis összesen három kg-ot. Hidegebb, vagy melegebb időjárás esetén több a fogyasztás. Március 1-től kezdve mind jobban növekszik az elfogyasztott méz mennyisége, mert fokozottabb mértékben petézik az anya. Március eleje táján naponként kb. 500 petét rak, mely mennyiség május 15-ig egészen napi 2500 petéig növekszik. Ezek összesen 100 ezer lárvát tesznek ki. Ezeknek 40 kg. élelem szükséges, amelyből 13 kg. a méz, a többi víz és méhkenyér. Október hónaptól május 15-ig, amíg a nagyhordás megkezdődik, 16—18 kg. mézet számíthatunk tehát családonként.

A teletelésnél nagyon fontos a méz minősége. Megerjedt méz, a falevelekről, — a levéltetvektől, vagy az egyes gyümölcsmuskokból gyűjtött, vagy a sok vizet tartalmazó méz veszedelmes, mivel vérhas okoz. Ezek télen a méhektől származó vizgőzt elnyelik és megromlanak. De vérhas származik akkor is, ha a kaptár nem szellőzik kellően, mert a szénsavas, vizpárás levegő nedvesség alakjában a kaptár felső falaira s a szélső keretre rakódik le, amelyek megpenészednek. A méhek felzudulnak, sokat esznek s elkerülhetetlenül vérhas kapnak; sokan meg kirepülnek s megfagynak.

Ha télen a család élelme elfogy, akkor

egy melegebb nap helyezzünk forró téglát a fedődeszkák tetejére, hogy felmelegedjen a kaptár belseje, azután szedjük ki annyi keretet, hogy a behelyezendő lépesméz a méhekhez jusson. Méz hiányában adhatunk nekik cukorlepényt is. Ez egy kőszőlő, hogy a cukor kg.-jához hozzáadunk négy deci vizet s aztán tűznél nyolc percig forraljuk. A tűzről levéve, addig koverjük, amíg kásává válik. A keretekre nedves pergament papirost terítünk s ebbe beleöntjük a cukrot. Amikor kibűlt, a papirost elveszük. Ha a cukor a keretekben nem áll elég szilárdan, hánccsal beleerősítjük s így adjuk be a fészek fölé, a keretek tetejére. Télen igen vigyázzunk arra, hogy a méhek kellő nyugalma megőrizsük; hogy az egerek be ne hatoljanak, szűkítsük meg a röplyukat 8 mm-re, de még jobb védelem ellenük a kicsipkézett pléh lemez, amelynek a fogai között, csak egy méh bujhat át. A keretek fölé egy arasznyi széles szal-

ma, polyva, száraz falevél, vagy mohavánkost helyezünk el; de még jobb egy 16 darat újságlapból álló papiresomó egy-egy családra számítólóg. Bélelt kaptárakban, csendes helyen a szabadban telenek méheink a legjobban, de kellőleg megvédendők a szél- és madarak háborgatása ellen. A röplyukak elé alkalmazunk háromszög alaku deszkadarabokat, amelyek olyan szélesek, mint a röplyuk. Közöttük és a kaptár fala között két ujjnyi hézag hagyandó. Fönnt szeggel erősítsük a kaptárhoz. Ez kellő védelmet nyújt a téli napfény ellen is, mely gyakran a szabadba csalta méheinket, melyek megdermedve hullanak a hóra. Ha a kaptár kellően bélelt falu, úgy 30—35° C hideg sem ártalmas. Hóhullás esetén gondunk legyen arra, hogy a röplyukak be ne duguljanak, mert méheink levegő hiánya miatt megfulladhatnak.

Bereczky József.

Most kell védekezni a zöldhernyó ellen!

Gyümölcsöseinknek legádrabb ellensége a kis téli araszoló, a nép nyelvén zöldhernyó. Ez az ellenség igen sokszor tönkre teszi gyümölcstermésünket. Sőt, ha a hernyó nagyon elszaporodik és több éven át egymásután következő években föllép, nem csak gyümölcstermésünket semmisíti meg, de a fák éllelbenmaradása is veszélyeztetve van.

Ennek a veszedelmes hernyó-ellenségnek lepke alakja olyan időben jelenik meg s rakja le petéit a gyümölcsfák — különösen az almafák — rügyeire s annak közelébe, mikor a többi rovarellenségek már rég téli álmukat alusszák, vagy pedig már más kártékony rovarok nőtényei már rég elpusztultak — november és dec. hónapokban — néha már a hópolyhekkal vegyesen kóvályognak a himlepkék a gyümölcsfák koronáiban, tehát abban az időben, amikor már

nem is gondolunk rovarellenségekre. Az ebben a már zimanós téli időben lerakott petékből kora tavasszal kikelnek az apró hernyók s azonnal megkezdik az alig kifeslett leveleket és virágbimbókat pusztítani, lerágni. Hiába várjuk a fák leveleinek erőteljes kiszöldülését, a virágbimbók kifeslését, mert a zöldhernyók azokat teljesen tönkretették és így gyümölcstermésünk megsemmisült.

Szerencsénkre ez ellen a kártékony rovarellenség ellen nagyon könnyen és feltétlenül biztosan védekezhetünk. Tudjuk azt, hogy ezen rovar nőtény pilléje csak repülésre nem alkalmas szárnyacsónkokkal bír, tehát csak mászva juthat a fák koronáiba, hogy petéit lerakhassa, s így azt megakadályozhatjuk, gyümölcstermésünket biztosan megvédhetjük azzal, ha kellő időben gondoskodunk arról, hogy a nőtény pillék ne juthassanak föl a fák koronáiba. Ezt a célt elérhetjük, hogy

ha a gyümölcsfák törzsére jól ragadó Hiberna hernyóenyvel bekent fogógyűrűket alkalmazunk.

Az enyvgyűrű alkalmazása a következő módon történik: A magastörzsű fákra 150—160 cm. magasságban, az alacsony törzsű fákra pedig az elágazás alatt 12—15 cm. széles, jó erős csomagoló papirból készült szalag gyűrűt alkalmazunk s hogy az szilárdon álljon, felső és alsó szélén zsíneggel, vagy vékony dróttal megerősítjük és az így alkotott papirgyűrűre mázoljuk a hernyóenyvet körülbelül 1—2 mm. vastagon. Fiatal, vékonykergű fáknál tanácsos a papirgyűrűt mielőtt a hernyóenyvet rá mázolnók, kevés olajjal, vagy más zsiradékkal bekenni és csak azután hernyóenyvet rá mázolni. Durva, repedezett kergű fáknál, hogy a hernyóenyvgyűrű alatt hézag ne keletkezzék, melyen át a petéket lerakni óhajtó pille fölmászhatna, olyan szélességben, amilyen széles a

papírszalag, agyagból és marhaganajból készült péppel mázolja be a fa kergét simára s csak arra alkalmazzuk az enyvyűrűt, így a gyűrű alatt hézag nem keletkezhetik, melyen át a pille a koronába juthatna.

A hernyógyűrűket a lombhullás után azonnal rakjuk föl, de a szigorubb hidegek bekövetkeztéig állandóan ellenőrizzük azoknak ragadókéességét és azt is, nem-e ragadt annyi nöstény pille az enyvyűrűkre, hogy az odaragadt pillék hidat képezve, azon átmászhatnak az utánuk következők a fák koronáiba. Adott esetben új enyvréteget mázoljunk a papírszalagra, vagy lekaparván az odaragadt pilléket, elégetjük, egyuttal új hernyóenyvet mázolunk a pilléktől megtisztított papirgyűrűre.

Általánosan elismert jöminőségű *Hiberna* hernyóenyvet hoz forgalomba a *Chinoi* növény, gyümölcs- és állatvédelmi készítmények gyára, megrendelhető és kapható: Szövetkezeteknél és a legtöbb városban található lerakatoknál. Nem megvetendő mértékben pusztíthatjuk a zöldhernyót azzal, hogy a gyümölcsösök alját, vagy legalább is addig, amíg a koronák terjednek, a lombhullás előtt jó mélyen fölfássuk, a talajt fölforgatjuk. A zöldhernyó ugyanis mikor már teljesen kifejlődött, a fa koronájából vékony pókhálószerű fonalat eresztve magából, a földbe bujik, hogy ott bebábozódjék és a telet ott töltsse. Ha tehát a gyümölcsös alját fölforgatjuk, a pillék nem lesznek képesek a vastag földrétegen át kibujni, ott elpusztulnak.

Fokozhatjuk munkánk sikerét azzal is, hogy a talaj fölforgatása idején baromfiakat vagy sertéseket bocsátunk

a gyümölcsösbe, hogy azok az ásás közben a felszínre kerülő bábokat összeszedjék. Egyéb kártékony rovar kukacát, bábját is szívesen kapargatják, illetve turkálják ki azok a földből.

A lombhullás utáni talajfölforgatásnak még az az előnye is van, hogy a téli csapadék nagyobb mértékben raktározódik el a fölforgatott földbe, mint az ásatlan hagyott, begyepesedett, keményre taposott földbe.

Kleisl Gyula.

Gazdák figyelmébe! Az állattartás egyik legfontosabb feltelete, hogy a gazda ismerje a tenyésztés ideje alatt gyakran fellépő megbetegedéseket és azoknak célszerű, gyors leküzdését. Ez a szabály épp úgy vonatkozik a módos, mint a kevésbé tehető tenyésztőre, mert az állatok elhullása vagy fejlődésében való visszamaradás egyformán kárt és csalódást jelent minden ember számára.

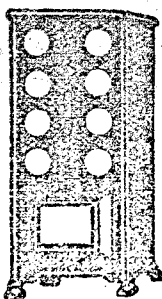
Igen sok megbetegedés fordul elő az állatok életében, melyeket csak állatorvosi beavatkozással kerülhetünk el, illetve gyógyíthatunk meg, de van egy olyan is, melynek jelenlétét a gazda maga is felismerheti, sőt teljes sikerrel és nagyon rövid

idő alatt meg is gyógyíthatja.

Ilyen betegség az angolkór és annak sokféle káros megnyilvánulása, melyet állattartó, de különösen sertéstenyésztő gazdáink igen gyakran tapasztalhatnak.

Az angolkór a tudomány által már nagyon régen ismert betegség, de okát csak nemrégiben fedezték fel. Alig pár éven át még a különböző vitaminok fedezése, melyekről lapunkban már többször beszéltünk gazdátársainkhoz és még igen sokat fogunk erről később is szólni.

Az angolkór a sertéstenyésztésben például egyformán nyilvánul úgy a malacoknál, mint a hizlalás alatt álló, már kifejlett állatoknál. A malacoknak a D-vitamin hiányból keletkező angolkóros betegségei közül a leggyakrabban fordul elő a csököttség, fejletlenség, lábzsugorodás, angolkóros eredetű szivgöresök miatt állandó visítózás. Nagyon gyakran látható kis és nagy tenyésztőknél egyaránt a malacok koszosága, melyet sajnos, még mindig tévesen értelmeznek gazdáink, azt gondolván, hogy ez csak egy felületes baj, pedig a valóságban súlyos bőrgyulladás, mely ugyancsak a vitaminhiánynak következménye. Az is gyakori



Sok tizezer megelégedett vevő bizonyítja, hogy a

„ZEPHIR“

kályha az összes kályhák között a **legjobb**

10 kilogramm fával fűl egy **24** órán át.

Gyártja:

Szántó D. és Fia, Oradea

Képviselet: BARZEL vaskereskedés Cluj, Piața Mihail Viteazul No. 5
Kapható mindenütt! — Kérjen díjtalan árjegyzéket!

jelenség, hogy a malacok egymásközt feltűnően marakodnak, egymás farkát és fülét rágják. Ez sem más, mint súlyos vitaminhiány, melyet ha idejekorán nem szüntetünk meg, maga a tenyésztés hiúsul meg.

A sertéshizlalás ideje alatt idősebb sertéseknél igen gyakran csontlágulás szokott fellépni, melynek következtében az állatok leroskadnak, nem tudnak lábra állani. Ez is vitaminhiány és épen úgy az a tünet is, mikor az anyasertés gyenge, nem életrevaló malacokat hoz a világra. Ezek azok a súlyos megbetegedési tünetek, melyekről lapunkban mostan, a téli istállóztatás megkezdésével gazdatársainkhoz sorozatosan szólni fogunk, mert azt a célt akarjuk elérni, hogy szegény és gazdag tenyésztőink egyaránt felismerhessék az angolkoros megbetegedések veszedeelmét, mely az idényi nagy szárazság miatt a takarmányok vitaminhiányos voltán kívül különösen nagy mértékben fog jelentkezni.

Tehát arra kérjük gazdáinkat, hogy az itt elmondottakat jól szivleljék meg és kísérik figyelemmel következő figyelmzettetésünket is, melyek a megbetegedéseket és az ellenük Pekk és Futorral való sikeres védekezéseket fogják ismergetni.

Nem szűnt meg a sertés betegség Erdélyben. Erdély területén nagy károkat okoz a sertésvész. Sok helyen a sertésállományok fele elpusztult a járványos betegség miatt. Fágáras-megyében újabb csapás jelentkezik. A sertésvész után fellépett a sertésorbánc. Ez a betegség a malacok és süldők között okoz nagy károkat.

A vámmalmok csak gazdák számára örölhetnek. A minisztérium rendeletben intézkedett, hogy a vámmalmok csak termelők számára örölhetnek. Tisztviselők, kereskedők és iparosok tehát nem örölhetnek a vámmalmokban. A vámörli malmok tulajdonosai és bérlői kötelesek leigazoltatni az öröltető közönséget és meg kell, hogy állapítsák, vajjon termelő-e az illető, vagy pedig nem termelő?

Gazdasági és kulturális előadások Turda-Aries és Sălaj vármegyékben. Az Erdélyi Gazdasági Egyetel téli falusi gazdasági előadásait az idén Turda-Aries és Sălaj vármegyékben kezdi meg. Az előadásokat Erdély legkiválóbb gazdasági szakértői és kulturális életünk elsőrendű vezető egyéniségei tartják, bekapcsolva a központon kívül, a vidék közismert kiválóságait is. Az E. G. E. felkeresi ezekkel az előadásokkal az összes magyarlakta községeket értékes és hasznos mezőgazdasági szaknácseival.

Női háztartási tanfolyam Turdán. Az Erdélyi Gazdasági Egyetel a turdai róm. kath. Missziótársulattal karöltve 5 hónapos női háztartási tanfolyamot rendez Turdán. A tanfolyam jan. 1-től június 1-ig, vagyis öt hónapig fog tartani. Felvétetnek fiatal leányok, akik legalább hét elemít, vagy négy középiskolát végeztek. Lakás 20 leány részére biztosítva van. Beiratkozási díj: 1 mázsa buza, 3 kgr. zsír, 10 liter paszuly, horszó, vagy lencse. Ellátási díj havi 800 L. Ellátási díj bejáróknak vacsora nélkül 500 lei, fűtés 50 lei. Egyenruha nem szükséges, de a tanulók magukkal kell hozniuk egy fehér hosszú ujjú bluzt, egy sötétkék, vagy fekete ra-

kott szoknyát és kék sapkát. Dolgozó ruhát és kötényt szőttesből szabás-varrás tanfolyamon a leányok saját maguk varrnak. Erre és kézimunka beszerzésre külön 500 lei hozandó. Ágynemű, evőeszköz, stb. az intézet tulajdona. Tantárgyak: szabás, varrás, dietás konyha; főzés, mosás, takarítás, vasalás, kézimunka, kertészet, méhészet, cukrászat, terítés, szervirozás, ének és torna. A tanfolyam igazgatója: Török Bálint, előadói: László Károlyné és Török Emma. A különböző tantárgyakat ezenkívül helybeli és vidéki tanterők fogják előadni. Jelentkezéseket december hó 10-ig elfogad a Szociális Misszió Társulat turdai szervezete: Turda, Parohia romano catolică.



Emelkednek a gabonák.

A gabona piacon az utóbbi időben nagy élénkség tapasztalható. Különösen a kenyérmagvak ára mutat lényeges emelkedést. A buza Erdély egyes vidékein elérte a mázsánként 450 lejes árat. A kukorica is drágul, az ujkukorica ára mázsánként átlagosan 300 lej körül mozog. A gabona árának emelkedésével párhuzamosan a liszt és a kenyér megrágult.

Őszi vásár Reghin-ben. A Reghin-i állatvásáron az árak elég jók voltak, azonban kevés eladás történt. Nagyon sok gazda nem tudta állatait eladni. Igásló párjáért 10—12 ezer lej adtak. A kövér ökör párja 19 ezer lej volt. Jó fejű tehénért 6 ezer lej is fizettek. Nagyon sok állatot hajtottak fel, úgy, hogy a gyenge vásár mellett is 962 szarvasmarha és 224 ló cserélt gazdát.

MULOTÁG

CSONTOS, VÉN PARASZT VOLT

Csontos, vén paraszt volt az én nagyapám.
Emlékszem — eperfa állt az udvarán,
melyről már sok epret szedett az idő —
vén volt a fa is, vén volt akárcsak ő.

Ott lakott a domb alatt, a felszegen.
Hogyha köszöntötték, kissé felszegen
köszönt vissza s inges karja fennakadt,
fenn — mint ágak közé dobott patyolat.

Hajdan béres volt és a többi között
megszokta már, hogy mindig csak ő köszönt —
és ötven év múlva is zavarba jött,
amikor más emelt kalapot előbb.

Mig élt öcsém és apám is jöhetett,
gyakran látogattuk meg az öreget.
Köszönjetelek szépen! — súgta az apám
s mi kezét csókoltunk neki tétován.

Csak most értem, hogy apám mért mondta ezt!
Ott csak annyit láttam, hogy remegni kezd
keze s azután egy jólesőt köpött —
nagy sokáig elnézett fejünk fölött.

Mi bizony nem sokat törődtünk vele,
de most tudom: az volt elégtétele,
az utolsó, a legnagyobb izenet,
hogy a szolgából is egyszer úr lehet!

S szeme fényt füstölt, mint avittas pipa
mit öröm szél! Hisz nem látott mást, ki a
kezét tiszteletes csókra adja ott,
csak az uraságot s a román papot!

Később úgy hallottam s mondta ánygom is!
emlegette még halálos ágyon is — —
hajh, nagyapám! hol azóta unokád!
mint szélre felhő, úgy gondolok rád.

Szél jelöl a kicsiny felhőnek irányt,
irántad úgy érzel, mint a szél iránt,
mely olyan tájra indított engemet,
hol úr az úr, de szolgál a szeretet.

Csak lehetnék itt is, ami ott neked:
elégtétel, nagy és tikkadt izenet,
mely el-elfúl, de most sem mond egyebet,
mint, hogy szolgából is egyszer úr lehet!

Csak zenghetném sírva is — konok vigassz —:
hogy úr legyen: azért szolgál az igaz!
s úr is lesz, koszorús! mert a szolgaság
koszorúnak való, mint a cserfaág!

Kiss Jenő.

Őszi találkozás.

Délelőtt úgy sem csinállok már semmit.
Leülök egy kicsit a sétatér padjain — remé-
lem nem fognak zavarni, ősszel nem kérnek
már pénzt az embertől, ingyen sütkérezhetem
az őszi napon. Szeretek ilyenkor a napon
ülni — úgy is a vége felé járunk, alig érzik
már meleget. Kevesen tartanak a bagyadó,
őszi nappal. Három-négy munkásember ült
ki unalmában.

— Kérek szépen egy lejt! — rezzent föl
gondolataimból.

Két gyermek áll meg előttem. Ruhájuk
csak éppen hogy van, arcukon semmi gyer-

mekesség, szemük sűrű, kifejezéstelen, az
egyik még alig tud járni. Kész, komoly fel-
nőttek. Komolyan, szomorúan mondták: Ké-
rek szépen egy lejt. Csak egy lejt, pedig sok-
mindenre lenne szükségük. Gyermek s ér-
zik már a sors mostohaságát.

Egy asszony valami csemettyűféle játé-
kot hoz a kosarában. Kiválasztok kettőt s oda
adom a gyermekeknek. Nem is örvendenek
neki. Értelmetlenül néznek. Nem tudják mi-
nek vettem, nincsenek hozzászokva az ilyes-
mihez — nem ismerik a játékot. Tán még
soha sem játszottak, jókedvvel, kacagva, ön-

feledten. Játék. Nem örvendnek neki. A pénz a fontos. Négy lej aprópénzemet a nagyobbiknak adom. Megköszöni. A kisebbik félénken közeledik térdemhez. Valami ilyesmit mond:

— Vegyen fel a bácsi!

Őlbo veszem. Keze, lába hideg, mint a jégcsap. Nézem: nem is lenne csunya gyermek, érdekes, okos szemei vannak, hosszú szempillái. S kezdi jól érezni magát, nem fél tőlem, egészen felmelegedett. Hamar ment az ismeretség. Nem félt mint más gyermek, nem gyanakodik, úgy ül térdemen, mintha ismerőse, vagy édes bátyja lennék.

— Mit csináltak a pénzzel, amit kaptatok?

— Veszünk egy irkát, — siet a válaszal a nagyobbik, — még nem járok iskolába, mert nem volt pénzünk könyvekre, de azt mondta édesapám, hogy most már igazán beirat.

Gyermekek, óvodában lenne helyük, gondjuk van már s koldulnak: füzetre, könyvekre. Ki felelős ezért? Még füzetre sem jutott nekik. Segíteni kellene. Az iskola talán mindent helyrehozna. Milyen boldogan köténének ki egy csendes, meleg tanteremben, hogy bámulnák a színes képeket, örvendének a nyíltszívű, kicsi iskolatársaknak, igyekezettel fognák meg a ceruzát s boldogan lapoznák a képes ábécét.

Bölkényi Zsigmond.

Emlékek Szádeczky professzor életéből.

Adódnak az életben körülmények, mikor a rossz indulat a legjobb szándékot elgáncsolja, sőt emellett az embert nagyon kellemetlen helyzetbe is hozza. A dolog természete sokszor olyan, hogy az embernek nem kellene mást tenni, mint egyenes elveiből valamit feladni és ezzel mindjárt megteremthetné kellemes nyugalmát, sőt bizonyos előnyökhöz is juthatna.

Egy ilyen esetről volt egyszer szó, amit Szádeczky professzor röviden így intézett el:

— A becsületesség a legbiztosabb tőke.

És ezt nemcsak mondta, hanem belső meggyőződése is volt, melyhez hosszú életében minden tetteivel tántoríthatatlanul ragaszkodott is.

Az 1900-as évek elején történt, hogy Szádeczky professzor kiránduláson volt a Királyhágó környéki hegyekben az ottani közeteket tanulmányozni. Ilyen tanulmányutjait mindig úgy rendezte, hogy azoktól egyetemi előadásait megtarthassa. Ezért most is elment még szombaton, gondolva, hogy vasárnap befejezve munkáját, hétfő délutáni előadására már itthon lehet. Ez idő tájban biciklivel járt, hogy utközben is tehessen megfigyeléseket.

Mikor mi, hallgatói hétfőn délután 3-kor kezdődő órájára felmentünk az egyetemre, ott a szolga azt mondta, hogy előadását aligha tarthatja meg, mert délig még nem érkezett haza. Ekkor jött a hír a lakásáról, hogy éppen

most érkezett meg biciklivel s azt üzeni, hogy várjunk, csak átöltözik és rögtön jön előadását megtartani. Meg is tartotta mind a két óráját egyfolytában, a biciklivel megtett 100 km.-nyi út után egy pillanatra se pihenve, sőt talán még nem is ebédelve.

Szintén a háború előtti időkben egy képviselőválasztás alkalmával történt, hogy az egyik politikai tábor befolyásos vezérférfia megkérdezte tőle, hogy alkalmazottjai melyik jelöltre fognak szavazni.

— Nem tudom, — volt a kurta felelet.

— Hát ez hogy lehet? — kérdezte tovább amaz meglepetve — te nem törődöl vele, hogy embereid milyen pártállásúak?

— Nem, — felelte keményen Szádeczky, — mert az nem tartozik a tudományhoz.

E három kis apróság annyira bevilágítja Szádeczky professzor egész lelki valóját, hogy róla teljes jellemzést is ad. A föltétlen becsületesség minden vonalon, a csodával határos szorgalom, a legszigorubb kötelességérzet és az az emelkedett erkölcsi érzék, mellyel nem tartotta összeegyeztethetőnek, hogy magas állásával járó hatalmát az élet gyarlóbb vonatkozásaiban érvényesítse: ezek voltak Szádeczky professzor jellemének alapvonásai. Ezek emelték munkásságát világhírnévre, ezek juttatták a megbecsülés és tisztelet példátlan magaslátára és ezekkel állított magának soha nem múló ragyogó emléket.

Dr. Balogh Ernő.

Apróságok Adomái

A testi meleg forrása.

A gazdasági rovatunkban közölt méhészeti cikkkel kapcsolatban időszerűnek tartjuk az alábbi ismertetést.

A emberi test melegének kérdésével évszázadok óta foglalkoznak a tudósok. Kezdetben azt tartották, hogy az emberi test melege a szívből fejlődik és a vérerek útján jut el a test minden részébe. A legelső megállapításnál egy cseppel sem jobb az a Mária Terézia korában még általánosan elfogadott felfogás, hogy a test melege azáltal keletkezik, hogy a véráramlás közben az érfalakhoz súrlódik. Egy másik régi elmélet szerint a tápszerek erjedése okozza a test melegét. Az

1700-as évek végén állapították meg a tudósok, hogy a test melege az égési folyamathoz hasonló vegyi változás eredménye. A testben ugyanis a belélegzett levegő lassu égésen esik át. Ez a folyamat karöltve a táplálékok elégetése által szolgáltatott meleggel okozza, hogy testünk meleg. Természetesen más élet-tani körülmények is befolyásolják ezt, hiszen sok élőlény nem melegvérű, pedig lélekszik és táplálkozik.

A földműves az ország talpköve!

Többször írtuk a *Magyar Népből* és a *Magyar Népi Naptárban*, hogy Németországban nagyon megnövekedett a földművelő nép becsülete. Németország mai vezetői nyíltan kimondják, hogy minden ország talpköve a becsületes földműves osztály. Ezzel kapcsolatban nagyon érdekes könyvek jelennek meg Németországban és sok tudós tart elő-

Hány százezer juh elpusztult volna már,
ha nem lenne

DISTOL-EXPRESS

Hála a tudománynak, fel van találva,
tehát használjuk, és csak

DISTOL-EXPRESS-t

kérjünk, mely csak ezüst felírással valódi!

adásokat a kérdésről. Legutóbb egy német tudós feltűnést keltő értekezésben bizonyította be, hogy Németország mai műveltségének, gazdagságának és löhetetlenségének az eke az alapja. Bár szolgai sorban dolgozott évszázadokon keresztül a német földműves, mégis az ő munkája és az ő erkölce szolgáltatja azokat az építőköveket, amelyek a német birodalom felépült. Ezért azt tanácsolja a német földművesnek, legyen öntudatos, és igyekezzék a történelem megállapításaihoz méltó lenni. Tanuljon, fejlődjen és mindent tegyen meg tudása és erkölce nemesítése érdekében. Öntse el büszkeség és száműzete lelkéből az alacsonyabb rendűség érzetét, értse meg, hogy Németországnak a múltban, a jelenben és a jövőben legbiztosabb támasza az eke katonája volt és lesz.

A németeknek ebből a megállapításából magunkra nézve értékes tanulságot vonhatunk le: a mi népünk is igyekezzék er-

kölcsét, tudását nemesíteni. Elérkeztek a hosszú téli esték, amikor mindenkinek jut ideje hasznos könyvek olvasására. Már most felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy rövidesen megjelenik vaskos könyvnaplárunk, amelyben mindenki sok hasznos és mulattató olvasmányt talál.

Feltalálta egy olasz mérnök a mesterséges gyapjút.

A vegyészeknek régi álma, hogy a ruházati nyersanyagokat mesterségesen tudják előállítani. Ezideig még egy anyagnak az előállítása sem sikerült tökéletesen. Műselymet és más szövött feldolgozható mesterséges anyagokat sikerült ugyan előállítani, azonban az ezekből készített szövetek még sem közelítették tartósság tekintetében a természetes anyagokból készült szöveteket. Hír szerint Olaszországban Ferruti mérnök feltalálta a mesterséges gyapju előállításának titkát. A mesterséges gyapjút sajtanyagból állítja elő. A sajtanyag

nagyon olcsó és könnyen beszerezhető, mert külföldön nagyban állítják elő a lefölezött tejből. Az olasz mérnök találmánya óriási jelentőségű, mert teljesen új irányt fog adni a juhászatnak. Amennyiben ugyanis a mesterségesen készített gyapju beválik, a juhtenyésztők a gyapju termelésről mindinkább a tej és hústermelő irányzatra kell hogy áttérjenek. Kérdés azonban, hogy a világgá kürtölt találmány hogy fog a gyakorlatban bevalni?

Menelik császár kincsei.

Menelik, abesszin császár halála előtt úgy végrendekezett, hogy halála után összes kincseit temessék holtteste mellé. Végrendeletében annak a kívánságának adott kifejezést, hogy ezekhez a kincsekhez csak végveszély esetén nyuljanak. Most az abesszin háborúval kapcsolatban a császár úgy határozott, hogy felbontatja a kincses kamrát. A hatalmas kripta acéllemezekből készült ajtaját fölrobbantották és elszállították a mesés értékű kincseket. A kincsek értéke lebben kifejezve csaknem ezermillióra rug.

Gyógyítják a butaságot.

Érdekes találmányról számolnak be az amerikai újságok. Egy amerikai orvos hosszas kísérletezés után olyan szert talált fel, amely megszünteti az emberi butaságot. A tudós tanár először papagályokon végzett kísérletet. A gyógyszer befeccskendezése után a madarak sokkal tanulékonyabbakká lettek, mint azelőtt voltak. A szert kipróbálták egy 12 éves kis fiún és egy 20 éves fiatal emberen. Mind a ketten gyengeelméjűek voltak. A gyógyszer alkalmazása után visszanyerték értelmi képességü-

ket: A csodálatos szer forradalmat jelent az orvosi tudományban.

Okos gyermek.

Darab kalácsot ad az anya kisfiának azzal az utasítással, hogy leánytestvérével ossza el testvériesen. A kisfiu így szólt:

— Mit jelent édesanyám a testvéries osztzkodás?

— Azt jelenti fiam, — oktatja az anya gyermekét, — hogy a másíknak a nagyobb darabot adjuk oda és magunknak a kisebbet tartjuk meg.

— Akkor ossza el a leánytestvérem a kalácsot — felelte a fiu és átadta leánytestvérének a kalácsot.

TANÁCSADÓ

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetnünk kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lejt. (orvosi tanácsokért 30 lejt), könnyebbség okért bélyegben, mert ennek költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csakis azon levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lejt is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre, amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

Z. F. A puszpáng bokrokat tavasszal kell metszeni. Ha most metszi meg, könnyen elfagyhatnak, ha hideg tél lesz. Egyáltalában ilyen késő őszele már nem nagyon ajánljuk, a kényesebb fák visszametszését. A metszési felületek sebei ugyanis nem tudnak jól begyógyulni és könnyen keletkeznek fagyási sebek, ame-

lyek később a növény teljes pusztulását okozhatják.

Dr. K. A. Eiső és második kérdésére azt a tanácsot adhatjuk, hogy jövőre már nyáron helyezzen el a Magyar Néphez és a Mezőgazdasági Szemlében hirdetést, hogy a vér-, sebeshelyi-diót, és nemes mogyoró vetőmagot keres. Sajnos, nem áll módunkban most schonnan sem beszerezni. Különben is a dió és mogyoró vetőmag már a leszedéstől kezdve különleges kezelést kíván. A Magyar Néphez néhány utóbbi számában részletesen foglalkoztunk ezzel a kérdéssel. Az összes nemes mogyoró fajták jól megélenek hidegebb éghajlat alatt is, a diót azonban csak meleg éghajlat alá ajánljuk.

Az egresre vonatkozólag tanácsoljuk, hogy valamelyik megbízható faiskolából szerezzék be az amerikai hegyi pöszmötét. Ez nagyon könnyen szaporítható házikertben. Esetleg megfelelő hirdetésre termelő is fog jelentkezni. A havasi egres felhasználására nézve azt tanácsoljuk, hogy főzzen izet abból. Minden esetre előzőleg gondoskodjék az áru elhelyezéséről, mert a cukor nagyon megrágitja az iz arát. Szoktak bort is készíteni az egresből. Az eljárás teljesen ugyan az, mint a ribizli vagy vörös szőlőbor készítésénél. Ismételten ajánljuk, hogy a Magyar Néphez és Mezőgazdasági Szemlére tanulmányozza szorgalmasan, mert összes kérdéseire felvilágosítást talál azokban.

H. I. Luna de sus. Levelére értesítjük, hogy az illetékes pénzügyi és vármegyei hatóságoknál eljárva, a következő felvilágosítást adjuk: Az 1934. évben hozott minisztertanácsi határozattal megengedett, hogy a vármegye és községi tartozások (utadó és községi taxahátralékok) 1935. év április hó 1-ig közmunka utján törlesztesenek, mely határidő folyó évi november hó 15-ig meghosszabbított. Adóbonokkal az ilyen természetű tartozások nem fizethetők. Adóbonokkal csakis az állami adó után járó és a községet illető pótdó fizethető ugyan

akkor, midőn az illető állami adóját fizeti.

A községi szükségletek fedezésére kétféle pótdadó vehető ki és pedig kötelező és önkéntes pótdadó. Kötelező pótdadó az, melyet az adózók állami adójuk után járó községi pótdadjuk után fizetnek, az ilyen természetű pótdadó nem haladhatja meg az állami adó után járó pótdadó 50 százalékát. Önkéntes pótdadó az, amely a községi képviselő testület által oly célból állapíttatik meg, hogy abból a fedezetlen kiadások kiegyenlítettessenek.

Kötelező községi pótdadó a földadó 2 százaléka, a házadó 6 százaléka, a kereskedelem utáni állami adó 2 százaléka és az ipari jövedelem utáni állami adó 3 százaléka.

Önkéntes pótdadónál a százalékos esetről esetre állapíttatik meg a szükségelt összeg nagyságának és az állami adóknak megfelelő arányban.

A szerkesztésért felel:

GYALLAY DOMOKOS

Szerkesztőbizottság

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkért.

S. I. Dumbraveni. F. I. Episcopia. N. F. Filea. K. L. Saui. G. S. Sebis, id. G. F. Firtanus, B. P. Bicalat. T. D. Coltesti. K. N. S. Tureni.

ELŐFIZETŐINKHEZI Mult-heti számunkban közöltük előfizetőinkkel, hogy az 1936. évi díszes és nagy terjedelmű könyv-naptárunk néhány hét múlva megjelenik. A naptár megjelenési időpontja december hó első felében lesz. A naptárra igényt tarthat minden egyes előfizetőnk teljesen ingyen, ha a f. év végéig szóló előfizetési díjat kifizette, vagy legkésőbb december 1-ig kifizeti. Ezt úgy értjük, hogy akik még nem fizettek, azonban december 1-ig megteszik, azoknak a naptárt még ez év folyamán megküldjük az első expedicióval. Akik később fizetnek, azoknak is elküldjük a naptárt, azonban

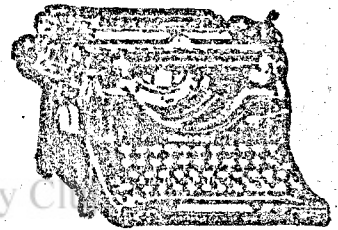
csak a jövő év folyamán és csak akkor, ha tart még naptár készletünk. Minden előfizetőnek érdeke, hogy a naptárhoz mielőbb hozzájuthasson és ennek csupán az a feltétele, hogy f. év végéig szóló előfizetési díjait még e hó folyamán beküldje. Ettől eltérve, ez alkalommal is felszólítjuk a hátrálékosokat, hogy díjukat küldjék be, mert akik nagyobb hátrálékban vannak, azoknak további hitelt nem nyújthatunk s bármennyire sajnáljuk, a nemfizetőknek a lapküldést kénytelenek leszünk megszüntetni. Minden hátrálékost fokozatosan felszólítunk az általunk kiküldött és lapjukhoz mellékelte postautalvány felhasználásával, tehát mindenkinnek tudomására adjuk, hogy mennyi díjjal tartozik s a pénzbevételest is megkönnyítjük a kiállított postautalvány elküldésével.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: G. F. Oradea 150, özv. M. J-né Gherla 56 (r. 1935. dec. 31-ig), Arcus-ról: Cs. Gy. 150 D. K. 150, D. A. 150, G. S. Sibiu 150 (r. 1935. dec. 31-ig), K. Za. Santau 150, B. M. Lunca-Muresu lui 150, A. K. Filia 182 (r. 1936. okt. 1-ig), H. G. Siedol 150, P. J. Voivodeni 150, (r. 1935. dec. 31-ig), Erneul-Mare-ról: K. D. 450, N. S. L. 150, N. M. 150, Hitelszöv. 150, M. A. 300, I. D. 150, Id. H. D. 150, Dambau-ról: Hitelszöv. 150, Id. H. A. J. 245, K. A. 150, M. Za. 150, P. F. 150, M. Gy. 100, Sz. Za. 150, K. I. J. 100, Sz. S. 375, N. I. 100.

Adamus-ról: S. J. 250, K. I. 100, Cetatea de Baltá-ról: M. A. 100, Sz. L. 100, F. P. 100, Santamaria-ról: Gy. K. 150, J. S. 190, Ifj. Sz. I. 320, D. A. 320, Sánmiclaus-ról: V. G. 85, Sz. J. 200, U. Gy. 100, U. J. b. 150, M. D. 85-85, Micasasa-ról: Cs. I-né 150, F. J. 200, Pipea-ról: G. A. 100, K. B. 150, G. P. 150, G. J. 50, B. J. 150, Batauseri-ról: T. J. 150, Agristeu-ról: N. M. 320, Coroiusánmártin-ról: N. G. 100, F. F. 150, D. Zs. 105, Sz. B. 150, Diciosánmártin-ról: Gr. B. B. 75 lej.

Írógépek

Smith Premier No 60. Remington, Underwood és Corona írógépek avári árban kaphatók.



Gyári raktár amerikai és német írógép és sokszorosító mellékkelekből Specialis javítóműhely az összes rendszerű gépek részére. Használt írógepből nagy raktár.

„RAPID”
ÍRÓGÉPVÁLLALAT
CLUJ. STR. REGINA MARIA 33.

Erdély legjobb mezőgazdasági és közgazdasági szaklapja a

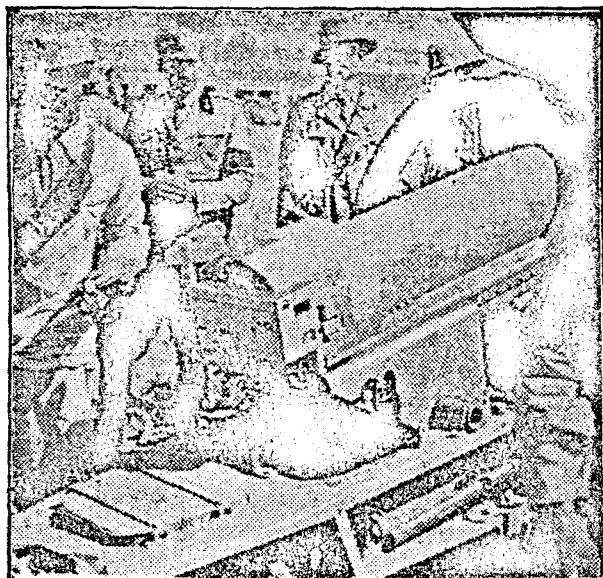
MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

Muladványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Cluj Str. Baron L. Pop 5. szám.

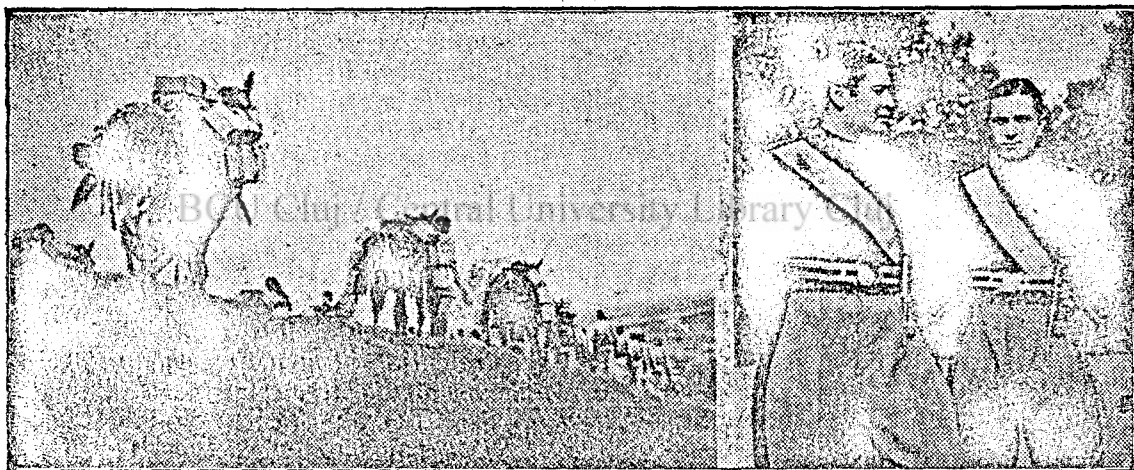
Előfizetési díja egész évre csak 80 lel.

Győzelmesen haladnak elő az olaszok Abessziniában.

Az afrikai háboru tovább is az olasz győzelmek jegyében folyik. Az északi harcvonalon az olasz csapatok megszüntették az előnyomulást, hogy a déli és keleti fronton fejthessenek ki teljes erőt. Így délen és keleten tovább tartanak a harcok. Az olaszok gyorsan haladnak előre. Képeinken az afrikai háboru néhány jelenetét mutatjuk be.



Olasz nehéz tüzérség az állásban.



Az abesszin csapatok hosszú sorokban vonulnak a déli hadsereg megerősítésére.

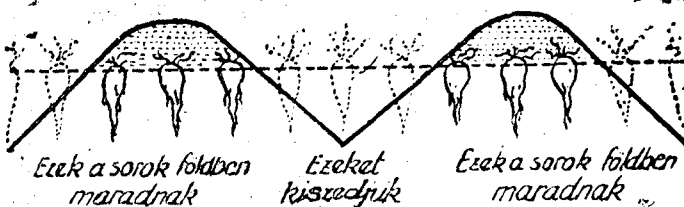
Mussolini fiai a harctéren.

Tanuld meg!

Hogyan telettetjük a veteményeket a kertben?

Mindenki tapasztalhatta, hogy a kerti vetemények a pincében sokszor rosszul állnak el télen. Elvermelés alkalmával is, különösen, ha meleg, nedves tél van, sok zöldség romlik meg. Ujabbán a veteményeket Németországban tavaszig a szabadföldben telettetik át. Az átteleltetés a szabadban mindég kitűnően sikerül és a veteményeket ki sem kell venni helyükről. Képeinken bemutatjuk, hogy milyen eljárást kell alkalmazni, ha a veteményt a szabadban akarjuk telettetni? Mint látható, a veteményből váltakozva néhány

sort kiszedünk, néhányat bennhagyunk. A kikerülő földet a szomszéd sorokra hantoljuk fel, hogy a zöldség ne fagyjon meg. Ezen a módon főképpen a murok és petrezselyem telettethető át. Megjegyezzük még, hogy az ilyen módon áttelelt zöldség tavasszal sokkal jobb ízű és egészségesebb táplálkozásra, mint a pincében vagy a veremben eltartott zöldség.



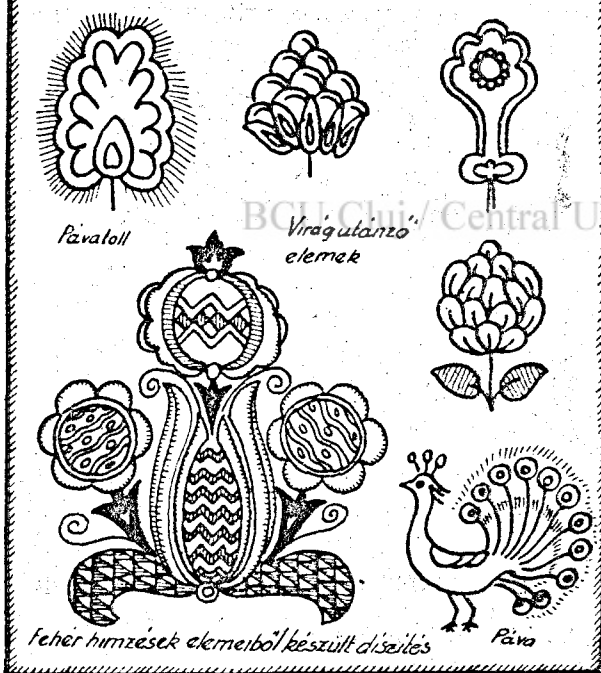
Ezek a sorok földben maradnak

Ezeket kiszedjük

Ezek a sorok földben maradnak

A Magyar Nép a mi lapunk
Ennél jobbat sohasem kapunk.
Íránta ha jó szándékos:
Fizesd ki a hátrélékos!!

A magyar díszítés alapformái



A magyar díszítés alapformái.

Mielőtt a fehér hímzésekkel foglalkoztunk, közöltük a pávatollat. Most is bemutattunk egyet és ha megnézzük a pávát azt tapasztalhatjuk, hogy a ma közölt pávatollban az egész páva farka van leegyszerűsítve.

Azokon a vidékeken, hol pásztorkodással foglalkoznak, szívesen utánozzák a természetben előforduló leveleket, virágokat. Három ilyen virágot utánozó elemet mutatunk be. Végül a fehér hímzések elemeiből készítettünk egy díszítést, mely egyaránt alkalmas sarokdíszítésnek (magában) és sordíszítésnek, egymás mellé hímözve az itt közölt mintát.

Milyen betegségben pusztulnak el a fogságban tartott madarak?

Érdekes tudományos módszerrel bizonyította be egy német tudós, hogy a fogságban tartott madarak nem érzik jól magukat a fogságban. Megvizsgálta, hogy a fogságban tartott madarak milyen betegségben pusztulnak el? Megállapította, hogy a legtöbb fogságban tartott madár guttaütés következtében pusztul el. A fogságban tartott madarak igen nagy százaléka agyvelő rázkódás következtében veszíti el életét. A kalitkában való ide-oda való röpködés alkalmával ugyanis nagyon gyakran ütközik a madár fejével a kalitka rácsába. Ezekután a betegségek után, mint halált okozó, következik a bélhurut. Ez a betegség is bizonyítja, hogy a fogságban tartott madarak életmódja természetellenes és a madarak soha sem tudnak teljesen beletörődni fogságukba. Ez a tudományos megállapítás arra int, hogy nem szabad a madarakat, különösen a hasznos énekeseket törbe csalni és elfogni, mert nem sok öröm van a fogságban tartott madárban.



— Ugy látom egészen elcsavartad Erzséket.

— Tulságosan is, mert folyton Pistát nézi.